

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Váci Egyházmegye : 204106/02242 azonosítóval jelölt pályázata 800.000,- Ft támogatásban részesült az NKA Közgyűjteményi Kollégiumának döntése alapján, melynek segítségével megvalósította a jubileumi Althann-kiállítást. Támogatásukat ezúton is köszönjük!

A jubileum apropója a Berkenye község és Althann Mihály Frigyes püspök között írott szerződés 300. évfordulója volt. Ennek kapcsán ünnepeket és tudományos konferenciát, hálaadó szentmisét és ünnepi koncertet is rendeztek a Váci Egyházmegyében.

Intézményünk, a Váci Székesegyházi Kincstár és Egyházmegyei Gyűjtemény kapcsolódva a fenntartó, Váci Püspökség jubileumi Althann-évéhez, időszaki kiállítást rendezett, melynek célja volt, hogy a tárgyak és képek segítségével, bemutassa a 18. század első felének e jelentős személyét. A kiállítás a lehető legteljesebb ismeretet igyekezett adni Althann püspök életéről, munkásságáról, szerepéről. Kronológiai sorban rendeztük a tárgyakat, képeket, a Püspök kinevezésétől-haláláig. A kiállítás alkalmas a vizsgált időszak mélyebb ismertetésére, a történelmi, politikai, földrajzi összefüggésekre. Minden bemutatott tárgy, épület Althann püspökhöz köthető.

Nem utolsó sorban, bár a kiállítás záró-egységeként, érintőlegesen, bemutattuk a Püspök unokaöccsét, Althann Mihály Károlyt, aki a püspöki széken követte őt. Az idősebb Althann kívánsága volt ez, keze alatt nőtt fel az ifjú, és személyében biztosítva látta megkezdett munkájának folytatását. Az ő portréját a Piarista Rend Váci Rendháza kölcsönözte részünkre.

A kiállított könyveket az Egyházmegyei Könyvtárból kaptuk meg a kiállításra. Az Althann-féle telekkönyvet az Egyházmegyei Levéltár bocsájtotta rendelkezésünkre. Sajnálatosan, a művészettörténetileg oly nagy jelentőségű eredményt, miszerint sikerült az Althannok által támogatott Girolamo Pesce eddig egy nem ismert, Vácról származó festményét, a Szent Mihály oltárképet fellelni, nem sikerült a tulajdonostól kölcsön kapnunk, így azt reprodukción láthatta csak a közönség.

A kiállítás 2018. Anyák napján nyílt meg. Ez a Gyűjtemény hagyományos megnyitó-napja, és egyben az aktuális időszaki kiállítás bemutatásának alkalma. (ld. váci Meghívó) A továbbiakban Veresegyházra (2018.09.07-10.07. Városi Múzeum) és Berkenyére vándoroltattuk a tárlatot. Ez idő alatt sikerült a világítás korszerűsítését elvégeztetni. A méltó megjelenítés érdekében, a kiállító terem új padlóburkolatot, kor- és szakszerű megvilágítást is kapott.

Az NKA halasztott döntéshozatalának köszönhetően végül egy igen fontos tárggyal is bővült a kiállítás, a fiatalabb Althann püspökhöz köthető, a 19. században elbontott, már rég használaton kívül lévő Szt. Mikós templom oltárképét sikerült helyreállíttatni és bemutatni. Levéltári kutatások alapján rekonstruáltuk az eredeti oltár tárgyainak elhelyezését. Szerencsésen, mind a három festmény az Egyházmegye tulajdonában van.

A látogatók létszáma a Gyűjteményben 1207 fő, Veresegyházon 324 fő, Berkenyén 328 fő. Ebből 63 % tárlatvezetésen vett részt, 28 %-a váci diák volt.

A nyomdai és fényképészeti munkákat régi, jó együttműködőink a Kucsák Nyomda és Tumbász András végezték. A kivitelezést, a rendezést, Pálos Frigyes igazgató atya irányítása mellett, Privári-Mürschberger Zsuzsanna fogta össze és bonyolította le.

A kiállítás 2019. 10.31-ig még látogatható.

A szakmai beszámoló elérhető az Egyházmegye honlapján:

www.vacieghazmegye.hu/dokumentumtar.html

Althann-konferencia

GR. ALTHANN MIHÁLY FRIGYES VÁCI MEGYÉSPÜSPÖKI KINEVEZÉSÉNEK 300. ÉVFORDULÓJA

III. Károly király 1718. január 4.-én nevezte ki goldburgi és murstetteni gróf Althann Mihály Frigyes (1682-1734) váci megyéspüspökké. A kinevezést XI. Kelemen pápa 1718. június 27.-én erősítette meg, püspökké pedig egyik volt elődje a váci püspökségben, gr. Kollonits Zsigmond bécsi püspök szentelte fel 1718. július 25.-én.

JUBILEUMI KONFERENCIA PROGRAMJA

2018. május 11.

10.00 Dr. Beer Mikós megyéspüspök úr – megnyitó és köszöntés

10.10 Dr. Szuromi Sz. Anzelm OPræm (PPKE, Budapest) Althann Mihály Frigyes és a Rota Romana

10.30 Dr. Forró Katalin (TIM, Vác) Vác a XVIII. század elején

10.50 Gr. Dr. Michael Robert von Althann SJ (PIB, Róma) Das Römische Kolleg zur Zeit von Kardinal Michael Friedrich Graf von Althann (Az Althannok és a Collegium Romanum, tolmácsolva)

11.30-11.45 Kávészünet

11.45 Dr. Török József (PPKE, Budapest) Az Althannok külpolitikája

12.05 Dr. Tóth Tamás (PMI, Róma) Althann Mihály Frigyes váci püspöki kinevezése

12.25 Dr. Völgyesi Levente (PPKE, Budapest) Althann Mihály Frigyes korának egyházpolitikai jogalkotása és joggyakorlata a Magyar Királyságban

12.45-13.45 Ebéd

13.45 Nagy Géza Balázs (VPKL, Vác) A Váci Egyházmegye kormányzata gr. Althann Mihály Frigyes idejében

14.05 Dr. Varga Lajos segédpüspök úr: A Váci Szeminárium alapítása

14.25 Laczhegyi Máté (Vác) Romokból támadt virágoskert: a Ferences Rend letelepítése Vácott, és a templomuk oltárain megjelenő barokk szentkultusz

14.45 Dr. Koltai András (PRKL, Budapest) Althann Mihály Frigyes és a Piaristák

15.05-15.20 Kávészünet

15.20 Lieber M. Katalin: (VPB-VPKL, Vác) A Rota Romana joggyakorlatának az érvényesülése a Váci Püspöki Bíróságon egy konkrét jogeset kapcsán

15.40 Boros István: (EK, Vác) A váci szemináriumi könyvtár kezdete

16.00 Dr. Szirácsik Éva: (MMgMK, Budapest) A régi püspöki palota Vácott az Althannok idején

16.20 Dr. Beer Miklós megyéspüspök úr – zárzó és elbocsátás

Május 12. (szombat):

10.00: Ünnepi főpapi Szentmise a Székesegyházban, majd koszorúzás a kriptában lévő sírjánál.

Gr. Dr. Michael Robert von Althann SJ

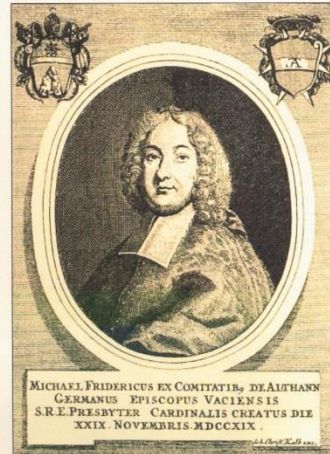
ALTHANN-KIÁLLÍTÁS

A kiállításon szereplő fotókat
Tumbász András
készítette.

A kiállítás útiránya:

Belépve, jobboldalon kezdődően haladunk körbe, míg újra az ajtóig jutunk.

1. Althann Mihály Frigyes bíboros portréja.
2. A régi Papnevelő Intézet (ma Irgalmas Kórház)
3. Nepomuki Szent János szentté avatása, amely Althann bíboros posztulátori tevékenységének gyümölcse.
4. Mint nápolyi alkirály, nagyban előmozdította a csaknem feledésbe ment Szent Januárus-vérsoda hívó tiszteletét.
5. A vélhetően Althann hagyatékából származó díszes miseornátus kazulája.
6. A Boldogságos Szűzanya tisztelete Szent Bernát írásaiban és elmélkedéseiben – jól tükrözi az aszkétaként jellemzett Althann bíboros Mária-tiszteletét.
7. Szent Veronika a Szenvedő Megváltó képét őrző kendővel
8. Egyiptomi Szent Mária
9. Epitáfiumok – felirataikban a nőiség helyes tiszteletét a Szűzanya iránti gyermeki hódolat alapján fogalmazzák meg.
10. Althann Mihály Károly Bari érseke, majd Vác püspöke méltó folytatója nagybátyja főpásztori tevékenységének.

MEGHÍVÓ

Az Egyházmegyei Múzeum idei évadjának megnyitására,
2018. május 6.
Nagyréposti Palota – Vác, Március 15. tér. 4.

AZ ÉDESANYÁK KÖSZÖNTÉSE

***

ALTHANN-ÉV MEGNYITÁSA

ANYÁK NAPJA

Mint minden esztendőben, idén is az Édesanyák köszöntésével és az évfordulók aktualitásának megfelelő kiállítás megrendezésével nyitjuk a Székesszegyházi Kincstár és Egyházmegyei Gyűjtemény évadját.

A magyar nyelv ékességével, Pázmány Péter bíboros Mária-himnuszával Kérjük Urunk és Megváltónk Édesanyjának közbenjárását:

192 Kisdi: Cantus Catholici (1651) – Pázmány Péter után

1. Ó di - cső - sé - ges, ó é - kes - sé - ges,
2. Angya - li szó - zat, lát - no - ki jós - lat,
Mint a csil - lag, fé - nyes! Úr - nőnks A -
Ős ki - rá - lyi mag - zat, Bölcs Sa - la -
nyánk vagy, Drá - ga, szép, e - ré - nyes.
monnál Zeng ne - ked, a hang - zat.

3. Menny királynője, baj enyhítője,
Égi sark erője.
Tavaszi színben rózsá anyatóje.
4. Hajnal nyílása, éltünk világa,
Nap dicső sugára!
Új fényt fakasztál lúdvánk borújára.
5. Ej tisztá holdja, kin gyógyítója.
Rab szabadítója:
Tőled segítve láncait teoldja.
6. Nap mosolygása, füst lobogása,
Szende szűzi lányka:
Szeplőtlen, érted gyűlt a király lángja.
7. Szép arany nyaklanc, mennyei borház,
Ercorony, fedett sánc:
Minden nyomorgót údvét adva megszánsz.
8. Pálma sudára, nektár pohárja,
Fűszer illat-darja:
Vidd a bolygógtó égi hon útjára.
9. Szent búza magja, ékszer smaragdja,
Igalom harangja:
Jusszon elődbe e szolozsma hangja.
10. Hare lobogója, vígság folyója,
Szűz virág bimbója:
Égi gyönyörnek vagy te kincstartója.
11. Föld lilomja, rózsagally lombja,
Szálj az égi homba!
Melynek fényárját Szíved földre vonja.
12. Menny ékesége, nép dicsősége,
Vidd szívünket égbe:
Hogy a számozott lelje nyugtát végre!
13. Fény a sötétben, édes reményem,
Ó tekintis le rám, fenn:
Adj hűveidnek örök életet. Amen!

Idén különös figyelmet fordítunk a 150 éves török iga alól felszabadult
Váci Püspökség két jeles Főpásztorának,

az 1718-ban kinevezett

ALTHANN MIHÁLY FRIGYES

bíboros és unokaöccse,

ALTHANN MIHÁLY KÁROLY

érsek-püspök, városunkat gazdagító működésére.

PÁLOS FRIGYES

Kanonok, prépost, múzeumigazgató előadása:

Az Althann-ok osztrák gyökereik, de mint a cseh Glatz-i grófok Szilézia (ma Lengyelországhoz) tartozóként, magyar nemességet kapnak így az ősi magyar Váci püspökség főpásztorai és egyben gazdag építői lettek.

Az előadás főbb fejezetei:

1. Althann Mihály Frigyes helye a kiterjedt családfában.
2. Műveltségét Rómában, a Germanicum et Hungaricum növendékeként szerzi.
3. Már fiatal papként a Rota Romana prelátusa.
4. Egészen fiatalon lesz püspök, majd bíboros.
5. Nepomuki Szent Jánosnak, a gyonási titok védőszentjének kanonizálását ő készíti elő.
6. 1722-től nápolyi alkirály, s mint ilyen Szent Januárus vértanú tiszteletének nagy terjesztője lesz. A szegények gondozásában élen jár.
7. Az olasz képzőművészet kiválóságainak alkotásait, és a lelkében mélyen élő Mária-tiszteletet hozza magával Vácra.
8. Előrelátó, nagyívű építkezéseinek méltó folytatója az általa nevelt unokaöccse, Althann Mihály Károly.

Ünnepi rendezvény
Berkenye község
betelepítésének

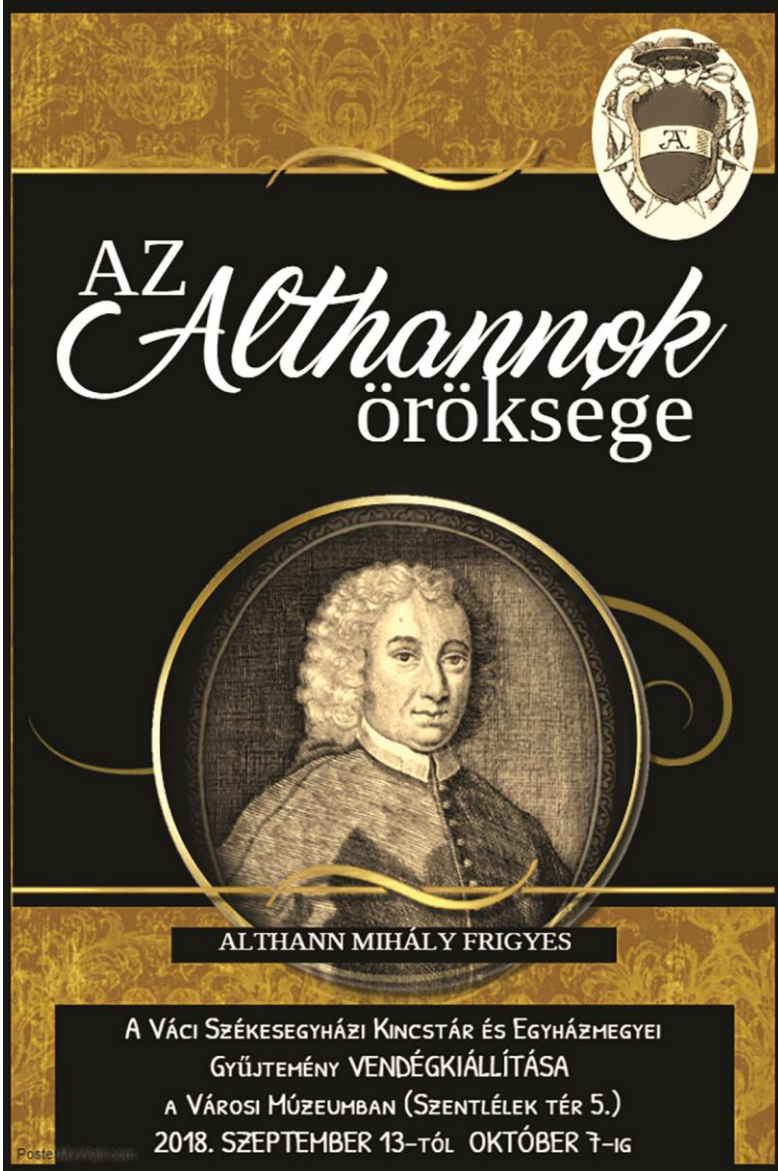
300.

évfordulójának
tiszteletére

A kiállítás Veresegyházon

AZ Althannok öröksége

ALTHANN MIHÁLY FRIGYES

A VÁCI SZÉKESEGYHÁZI KINCSTÁR ÉS EGYHÁZMEGYEI
GYŰJTEMÉNY VENDÉGKIÁLLÍTÁSA
A VÁROSI MÚZEUMBAN (SZENTLÉLEK TÉR 5.)
2018. SZEPTEMBER 13-TÓL OKTÓBER 7-IG

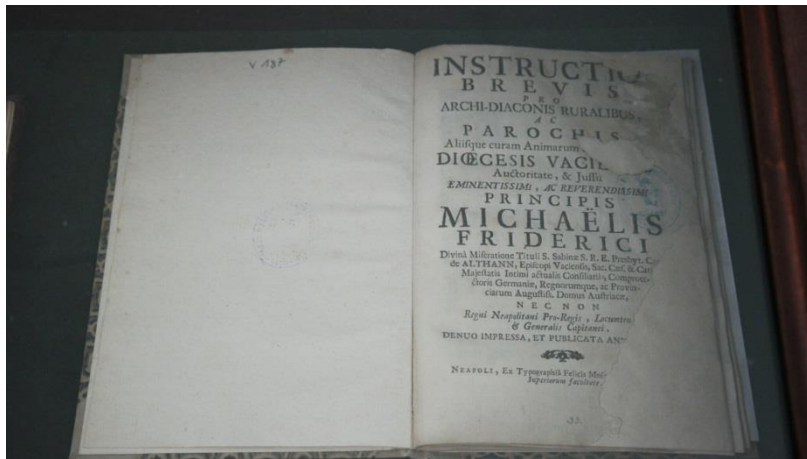
Poste

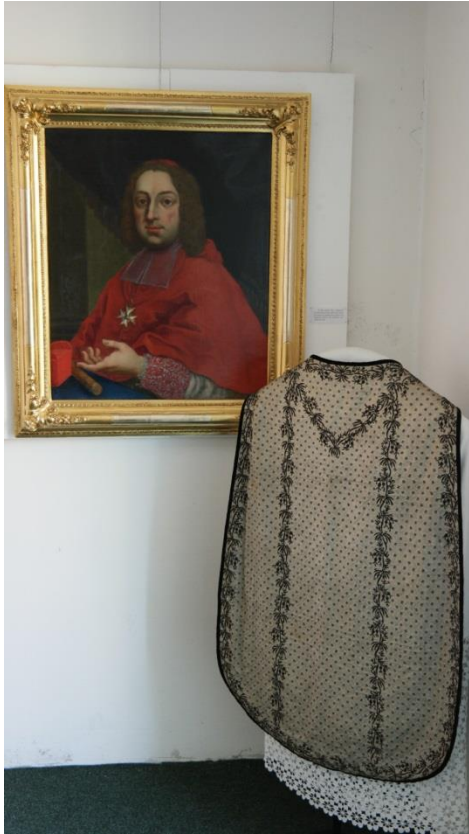

A Váci megnyitó és a kiállítás

Sajtómegjelenés:

https://www.veresegyhaz.hu/upload/editor/Onkormanyzat/VeresiKronika/vk_1810.pdf

<https://blog.vac.piarista.hu/latogatas-a-szekesegyhazi-kincstarban>

nka
Nemzeti Kulturális Alap